

TARTALOMJEGYZÉK

7 | Mustra

KÖNYVTÁR

- 8 | E-könyvek, e-szövegek, könyvtárak / MOLDOVÁN ISTVÁN
- 20 | A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium régikönyves-tára, szellemi műhelye / ANTAL MÁRIA
- e | Az információs műveltség fejlesztése a könyvtárbuszon / JÁVORKA BRIGITTA
- 27 | Nem elég lenni, látszani is kell! Az Iskolai Könyvtárak Nemzetközi Hónapja, a figyelemfelkeltés eszköze és a kreativitás ünnepe / KÁMÁN VERONIKA

OLVASÁSPEDAGÓGIA

- 34 | Diákok olvasási szokásai két szegedi középiskolában.
Első rész: A minta és a szabadidős tevékenységek / BARÁTNÉ HAJDU ÁGNES
- e | Az olvasásvizsgálat kérdőíve
- 53 | Szexualitás a tündérmesében / BÁRDOS JÓZSEF
- 61 | Fitz József olvasmányai és nézetei az olvasásról / POGÁNY GYÖRGY
- e | Diáktársaságok, egyesületek szerepe az irodalom, az olvasás megszeretetésében.
Az önképzőkörök előtörténete (1790–1848) / JÁKI LÁSZLÓ
- e | Könyvek, nyelvek, kultúrák. Beszélgetés Kósa Andrással, a Szent István Egyetem matematikaprofesszorával / NOVÁK GÁBOR

IFJÚSÁGI IRODALOM

75 | Ki a Gyűrűk igazi Ura? A gyűrűk és Tolkien / GALUSKA LÁSZLÓ PÁL

TANKÖNYV, TANESZKÖZ

91 | A magyar történelem eseményei a lengyelországi történelemkönyvekben és a Lengyelország-történetekben / PÁTROVICS PÉTER

HÍREK, KITEKINTÉS

- e | Bárczi Géza / ADAMIKNÉ JÁSZÓ ANNA
- 106 | Könyvtárak találkozása az ELIA projekt keretében / DÖMSÖDY ANDREA
- 109 | Elektronikus könyv és könyvkultúra / CSÍK TIBOR

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a Könyv és Nevelés interneten a nyomdai úton előállított változat megjelenése után 60 nap eltelével válik hozzáférhetővé (eken.opkm.hu).

A tartalomjegyzékben az e piktogram azt jelzi, hogy az adott írás interneten, a <http://www.eken.opkm.hu/> oldalon jelenik meg.

TABLE OF CONTENTS

7 | Show

LIBRARY

- 8 | E-books, e-texts, libraries / ISTVÁN MOLDOVÁN
- 20 | The rare book library and workshop of The Sándor Petőfi Lutheran High School and College in Bonyhád / MÁRIA ANTAL
- e | The development of information literacy in a bibliobus / BRIGITTA JÁVORKA
- 27 | It's not enough just to be, you must be visible: The International Moth of School Libraries, a tool to raise awareness and the celebration of creativity
/ VERONIKA KÁMÁN

PEDAGOGY OF READING

- 34 | Students' reading habits in two middle schools in Szeged. 1. The sample and recreational activities / ÁGNES BARÁT HAJDU
- e | Questionnaire of the reading research
- 53 | Sexuality in fairy tales / JÓZSEF BÁRDOS
- 61 | The readings of József Fitz and his opinion of reading / GYÖRGY POGÁNY
- e | The role of fraternities and student societies in endearing literature and reading.
The pre-history of school literary and debating societies / LÁSZLÓ JÁKI
- e | Books, languages, cultures. Conversation with András Kósa, the professor of mathematics, Szent István University / GÁBOR NOVÁK

YOUTH LITERATURE

75 | Who is the real Lord of the rings? The rings and Tolkien / LÁSZLÓ PÁL GALUSKA

TEXTBOOK/TEACHING AID

91 | The events of Hungarian history in polish history textbooks and in the history of Poland / PÉTER PÁTROVICS

OUTLOOK/NEWS

- e | Géza Bárczi / ANNA ADAMIK JÁSZÓ
- 106 | Librarians' meeting in the frame of the projekt ELIA / ANDREA DÖMSÖDY
- 109 | E-books and book culture / TIBOR CSÍK

Jávorka Brigitta: Az információs műveltség fejlesztése a könyvtárbuszon

Az információs társadalom kialakulása, az információ piaci értékének növekedése hívta életre az információs műveltség fogalmát, amelynek fejlesztése 2012-től a könyvtár feladatai között hivatalosan is szerepel.[1] Mivel erre a kompetenciára mindenkinek szüksége van az életben való boldoguláshoz, így különösen nagy hangsúlyt kell fektetnünk erre az oktatásban. Kutatásomat a hátrányos helyzetű gyermekekre szűkítettem, mivel úgy gondoltam, ők egyébként is hátránnyal indulnak, így különösen fontos célcsoportját képezik ennek a fejlesztési területnek (is). Kutatásom célkitűzése egy olyan program kialakítása volt, amely hatékonyan képes fejleszteni a gyerekek információs kompetenciáit. Munkám második fázisa az elkészített programterv gyakorlati kipróbálásából állt. Itt a fő cél annak bizonyítása volt, hogy a program alkalmazásával a fenti célkitűzéseket sikeresen elérhetjük. Az eredeti célcsoportot gyermekotthonban élő fiatalok képezték, mivel ez az a környezet, ahol a résztvevők folyamatos jelenléte biztosított. Ám munkám során azt is szerettem volna igazolni, hogy a program nemcsak itt, hanem más környezetben is hatékonyan alkalmazható.

Kutatásom és maga az általam készített programterv is három kulcsfogalom köré épül: az információs műveltség[2], a hátrányos helyzet, illetve a nem formális tanulási környezet. Az információs műveltség talán leggyakrabban idézett definícióját az Amerikai Könyvtárosok Egyesülete (American Library Association – ALA) fogalmazta meg: „Az információs műveltség azt jelenti, hogy az egyén felismeri, mikor van szüksége információra, és képes megtalálni, értékelni, valamint hasznosítani azt.”[3] A hátrányos helyzet a modern társadalom egyik kulcsfogalmává vált, hiszen egyetlen ország sem képes stabil fejlődésre, amíg a kulturális és gazdasági olló nyílik, vagyis a társadalom fejlett és elmaradott része közötti távolság egyre csak nő. A hátrányos helyzet megállapításáról az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról rendelkezik.[4] Ugyanakkor attól, hogy a gyerekek adott esetben hivatalosan nem számítanak hátrányos helyzetűnek, élhetnek olyan körülmények között, amelyek szükségessé teszik, hogy úgy kezeljük őket. Az egész életen át tartó tanulás fogalmával összekapcsolódva alakult a nem formális és az informális tanulási környezetek fogalma is. Váczy Zsuzsa[5] elméleteit követve az iskolai és az iskolán kívüli tanulási folyamatokat három kategóriába sorolhatjuk. Ezek közül számunkra a nem formális tanulási környezet fontos, amelyet a következőképpen definiálhatunk: a nem formális tanulás tudatosan szervezett tevékenység, ám oktatási intézményrendszeren kívüli, eredményét nem feltétlenül ismerik el bizonyítvánnyal vagy oklevéllel. Az általam készített programterv a Nevelési Tudásdepó mintaprogramok felépítését követve készült.[6] Sajnos túl hosszú, így nem áll módomban az egészet részletesen bemutatni, ám törekszem a legfontosabb elemeit ismertetni. A program a *Kultúrák hetei* elnevezést viseli, időtartama 12 projekthét vagy kb. 94 óra. Az első hét során a különböző információforrások (internetes portálok, könyvtári rendszer) kerülnek bemutatásra. A további hetek során pedig heti 1-1 nemzet kultúrája áll középpontban, amelyekkel a gyerekek változatos módokon ismerkednek meg. Így válnak nyitottá és elfogadóvá más kultúrák iránt, illetve ébred fel bennük az a

természetes kíváncsiság, amely a világ megismerésére irányul. Olyan betekintést kapnak, amely képes felkelteni az érdeklődésüket, és motivációul szolgál számukra a mélyebb elmerüléshez. Mindemellett a gyermekek megbarátkoznak a könyvtárral, otthonosan mozognak majd benne, és elfogadják mint potenciális ismeretszerzési teret. A program kidolgozása után a gyakorlatban való kipróbálása következett. Mivel a program ismeretanyaga modulokra bontott, így nem csupán a program egésze, hanem annak bizonyos elemei külön-külön is felhasználhatók, vagyis egy rövidebb tanítási szünet vagy délutáni foglalkozások keretében is hasznosítható.

A program megvalósításának terepe a Csorba Győző Könyvtár által üzemeltetett könyvtárbusz[7] volt. A mozgó szolgáltatás 2010 decembere óta üzemel, a téli és nyári szünetet leszámítva ~ folyamatosan. A könyvtárbuszok könyvtáros szemmel is egy nagyon érdekes, izgalmas és újszerű szolgáltatást nyújtanak. A busz kényelmesen érkezik egy faluba. (Ez a program megvalósításának szempontjából annyira nem szerencsés, hiszen nem építhetünk a gyerekek folyamatos vagy rendszeres jelenlétére.) A jármű saját könyvállománnyal és wifi antennával, valamint két laptoppal rendelkezik. Láthatjuk tehát, a busz minden olyan tárgyi feltételt képes biztosítani, amelyre szükség van a tárgyalt program megvalósításához. A projekt gyakorlatban történő kipróbálása elég döcögősen indult. Mivel a Z generáció tagjairól, illetve az alfákról tudjuk, nagyon közel állnak a technológiai újításokhoz, így ebből kiindulva úgy gondoltam, az angol nyelv lesz az, amelyen keresztül megfoghatóvá válnak. Hiszen a legtöbb weboldal eredeti nyelve angol, illetve a legpopulárisabb előadók többsége amerikai, így a dalszövegek is angol nyelven íródtak. Azt gondoltam, ez elég motiváció lesz számukra, hogy megoldják a feladatokat. Az első alkalommal tartani kívánt foglalkozás váza a következőképpen alakult.

Ismerkedés az angol nyelvvel alapfokon:

- ~ rövid, bemelegítő beszélgetés (5 perc),
- ~ online és papíralapú szótárakkal való ismerkedés (5 perc),
- ~ a Duolingo[8] nevű, angol nyelvtudást fejlesztő weboldal bemutatása a gyerekeknek (15 perc),
- ~ ellenőrzés, önellenőrzés: egy kis verseny során kell a gyerekeknek különböző szavak magyar és angol nyelvű megfelelőjét megkeresni (5 perc).

Ez alkalommal olyan településeken jártunk, amelyek közel vannak Pécshez, kevesebb, mint egy óra alatt el lehet jutni oda busszal, és ahol az általános és középiskolások nagy része már Pécssett tanul. Így lehetőségük van más könyvtárakat is látogatni, ennek megfelelően pedig nagyon kevés gyerek bukkan fel a buszon. Közöttük pedig nem aratott osztatlan sikert a feladatsor. Mindössze egy tízéves kislánnyal tudtam együtt dolgozni, aki bár németet tanul, de nagyon érdekli az angol nyelv és minden, amit a számítógéppel lehet csinálni. Több mint fél órát használtuk ezt a weboldalt, miközben a kislány látványos fejlődést mutatott. Hamar felfedezte az angol és a német nyelv közötti hasonlóságokat, egy idő után tudatosan kereste azokat. A feladatok nagyon jól mentek neki, de ami a projektünk szempontjából fontosabb, nemcsak az angol nyelv terén

szerzett tapasztalatokat, hanem maguknak a feladatoknak a rendszerét és elvárásait is megtanulta. Illetve egy idő után hatékonyan sikerült eligazodnia a weboldal sűgő, azaz információt nyújtó lehetőségek között is. Az első kiemelt feladatsor tulajdonképpen sikertelennek bizonyult, viszont rengeteg tapasztalatot szűrhettem le a kipróbálásából. A teljes programtervre is igaz, hogy az aktuális projektvezetőnek mindig a gyerekek igényeihez és képességeihez, valamint az adott tanulási környezet nyújtotta lehetőségekhez kell igazítani a feladatokat, ez pedig fokozottan érvényes akkor, ha bizonyos blokkokat használunk fel. Ezek után a második feladatsort úgy állítottam össze, hogy a programban található keresési feladatokat alakítottam egy információs totóvá. Úgy gondoltam, mivel ezek vegyes tartalmú feladatok, nem kimondottan egy dologhoz köthetőek, mint az angol nyelvvel kapcsolatos rész volt, így kisebb eséllyel találok olyan gyereket, aki azonnal visszautasítaná a feladatot, mivel nem érdekli annak a témája. Alább látható néhány mintafeladat:

III. Imhotep melyik híres épületet tervezte?

1. Dzsószer fáraó lépcsős piramisát

2. az alexandriai könyvtárat

x. a Colosseumot

VII. Milyen állatokkal kelt át Hannibál a hegyeken?

1. kecskékkal

2. egerekkel

x. elefántokkal

Az ezen a napon meglátogatott négy faluból három a Kelet-Ormánság területéhez tartozik, amelyet Magyarország legszegényebb vidékei között tartanak számon. Itt azonban jóval nagyobb az aktivitás a könyvtárbusz körül, mint a gazdagabb területeken. A könyvtárosok azt mondták, nagyon látszik az ittenieken, mennyire igénylik, hogy valaki foglalkozzon velük. Ennek tükrében összesen 16 gyerek állt neki a feladatlap kitöltésének, és közülük 15 be is fejezte azt.

Az első állomáson összesen 5 gyerek töltött ki feladatlapot. A legfiatalabb közülük 10 éves, a legidősebb pedig 17 volt. Közülük egyedül a legfiatalabb lány igényelt segítséget a teszt kitöltésében, a többiek teljesen egyedül oldották meg a feladatokat, és a 12-14 évesek is ugyanolyan ügyesen kerestek, mint a 16 éves lány. Utolsónak érkezett, és a többiektől elkülönülve ült le a 17 éves lány, aki sem külsőre, sem pedig szellemi szinten nem tűnt ennyi idősnek. Látszott rajta, hogy komoly tanulási nehézségei vannak, így még a könyvtáros folyamatos segítsége mellett is két hibát vétett a feladatban, amelyeket jóval lassabban oldott meg, mint a többiek, ennek ellenére nagyon lelkesen dolgozott. Éppen ezért lehetőséget kapott, hogy az általa elhibázott megoldásokat kijavítsa. Nagyon fontos ugyanis, hogy a feladatok elvégzése során ne törjük le azokat, akik valamilyen tanulási nehézséggel küzdenek, mivel a negatív tapasztalatok csak tovább mélyítik a gyermek negatív attitűdjét a tanulással kapcsolatban.

A második településen ugyancsak öt feladatmegoldónk volt. Közülük hárman 10 évesek, egy 12 éves és egy 15 éves. A legidősebb fiú oldotta meg a nap során a leggyorsabban a feladatokat, annak ellenére, hogy más településeken voltak nála idősebbek is. Az első kérdésre a választ például fejből tudta, mivel tanulták az iskolában. A fiú 10 éves húga más szempontból tett új dolgot a többiekhez képest: ő volt az egyetlen, aki megpróbálta interneten megkeresni a megoldásokat. Bár a feladatlapon is szerepelt, hogy használhatnak internetet, illetve a számítógép végig bekapcsolva volt előttük, ezen a kislányon kívül senki sem keresett ilyen módon, mindenki a könyveket használta. Egy másik 10 éves kislány volt az, akin az egész nap során a leginkább látszódott a fejlődés. Az első két feladatnak nagyon nehezen állt neki, már az elindulással gondjai akadtak, aztán egyre inkább belejött, fokozatosan felismerte a tartalomjegyzék fontosságát, hogy az mennyire megkönnyíti számára a keresést, illetve egyre jobban átlátta, melyik információt melyik könyvben fogja megtalálni. Nagyon látványos fejlődést mutatott mindössze fél-háromnegyed óra alatt.

A harmadik faluban jóval kisebb volt a forgalom, így csupán két gyerek töltötte ki a feladatlapot, akik a két szélsőséget képviselték. Egyikük egy 11 éves kislány volt, aki nagyon ügyesen, figyelmesen és átgondoltan válaszolt a kérdésekre. Olyan apróságokat is észrevett, amiket a többi gyerek nem, és csak azért nem ő volt a leggyorsabb, mert az után is tovább olvasgatta a könyveket, hogy azokban megtalálta a megoldásokat. Ezzel szemben a másik gyerek, egy 14 éves fiú erősen visszamaradott volt, beszéd- és figyelemproblémákkal küzdött. Azonban a feladatlapot ő is nagy lelkesedéssel töltötte ki, amiben bár sok segítséget nyújtottunk neki, mégis rengeteg sikerélménye volt. A könyvtárosok elmesélték, a fiú rendszeres látogatójuk, általában a busz érkezésétől távozásáig jelen van, sokat kölcsönöz, de a legnagyobb igénye arra van, hogy legyen kivel beszélgetnie.

A könyvtárbusz utolsó megállójában összesen négy gyerek ült neki megoldani a feladatot, de csupán hárman fejezték be. A két 11 éves, illetve a 8 éves fiúval nem voltak különösebb problémák. Utóbbi is minimális segítséggel, 8 éves létére a 10-12 évesek sebességével és ügyességével oldotta meg a feladatokat. Utánuk azonban csatlakozott a feladatmegoldók közé egy 10-12 éves forma kisfiú, aki a könyveket a kezébe sem vette, csak elkezdte bekarikázni a betűket. Figyelmeztettem a fiút, hogy a könyvekben keresse a megoldást, és elé is tettem az egyiket, majd arra kértem, hogy olvassa fel a feladatot. Ekkor viszont megkérdezte, muszáj-e olvasni. Mondtam neki, hogy nem kell hangosan, elég csak magában. A fiú abbahagyta a feladatmegoldást, és kikéredzkedett a mosdóba, ahonnan aztán nem is tért vissza. Ekkor szólt csak a többi fiú, hogy komoly gondjai vannak az olvasással. Ez egy nagyon sajnálatos eset, amelyekhez hasonlóakat meg kell próbálni minél inkább elkerülni.

A totó második napja során összesen hét gyerek töltötte ki a feladatlapokat, a legfiatalabb 7, a legidősebb pedig 12 éves volt. Láthatjuk, az átlagéletkor jóval alacsonyabb volt, mint az előző alkalommal. Ehhez mérten a gyerekek több segítséget is igényeltek, mint korábban.

Az első településen egyetlen kitöltőnk volt, egy 7 éves kislány, aki korához képest meglepően ügyesen és lelkesen kereste a megoldásokat. Ugyanolyan jól boldogult, mint

egy-két településen a 9-10 évesek.

A második megállónkon két unokatestvér vállalkozott a feladatlap kitöltésére: a kislány 8, a kisfiú pedig 10 éves volt. A kislány édesanyja a helyi kapcsolattartó, vagyis ők minden alkalommal jelen vannak, amikor a busz a faluba érkezik. Ez a kislány feladatmegoldására is erősen hatással volt: mivel otthon érezte magát a buszon, hozzászólt az itteni programokhoz, adott esetben hasonló feladatok megoldásához, így sokkal oldottabban vetette bele magát a munkába, ha elakadt, nem félt kérdezni és segítséget kérni. Ezzel szemben a két évvel idősebb unokatestvére, aki sokkal visszahúzódóbban viselkedett, sok esetben még a jó megoldást is félt kimondani, habozott, és megerősítésre várt. Ebből is látszik, sokkal jobb eredményeket tudunk elérni a gyerekekkel, ha folyamatosan részt tudnak venni különböző foglalkozásokon, nem pedig idegenek közé kerülve kell elvégezniük egy-két feladatot.

A harmadik településen egy 9 éves kisfiú oldotta meg a feladatokat, aki korának megfelelően boldogult a válaszadással.

Ezzel szemben az utolsó megállónál három kitöltőnk is akadt, egy 12 éves fiú és a 10 éves húga, valamint egy 9 éves fiú. Itt – bár mindannyian sikeresen megoldották a feladatokat – az idősebb fiú teljesítménye nem emelkedett ki olyan szinten a többiek közül, mint azt a korkülönbség indokolta volna. Ennek azonban több oka is lehet, nem feltétlenül csupán a fiú képességei. A testvérpárt az édesanyjuk is elkísérte, aki elmesélte, hamarosan több hétre kórházba kell vonulnia, és az orvosok azt vélelmezik, hogy komoly betegsége van. Ezek után nevetve mesélte el, a fia jelenleg az ő kiskabátját viseli, mert „bolondos módon” ehhez volt kedve. Úgy gondolom, az édesanya betegsége komoly hatással lehetett a fiúra, amely ugyanúgy meglátszott a ruházatán, mint a teljesítményén. Ilyen esetben, mivel nem vagyunk pszichológusok, a zsúfolt könyvtárbusz pedig nem feltétlenül alkalmas arra, hogy a gyerekek komoly gondokról beszélhessenek velünk, egy ilyen rövid látogatás során csupán annyit tehetünk, hogy kikapcsolódást, menedéket nyújtunk számukra.

Mivel korábban azt tapasztaltam, a könyvtárbuszon a gyerekek nem szívesen keresnek az interneten, így a harmadik feladatsort kifejezetten internetes keresésre alakítottam ki, amely ehhez hasonló feladatokat tartalmazott:

Keresd meg a Wikipédián a francia forradalom kronológiáját! Nézz utána a következő dolgoknak:

- Mikor végezték ki XVI. Lajost? (1793. január 21.)
- Mikor vezettek be Párizsban ostromállapotot? (1795. április 1.)
- Mi történt 1794. július 28.-án? (Ítélet nélkül kivégezték Robespierre-t, Sant-Just-öt és barátaikat.)

Negyedik alkalommal az aznapi települések nagysága és jellege miatt a könyvtárbusz nem vonzott tömegeket, így csupán egy helyen tudtam gyerekekkel foglalkozni. Ezen a napon az információs totót és az internetes keresési feladatokat is magammal vittem. Két fiatal lány töltött ki feladatlapokat. Az idősebb 19 éves, a fiatalabb 12 éves volt. Már az információs totó kitöltése is kihívás volt számukra. Az idősebb lány egészen jól

boldogult, ám nem dolgozott olyan gyorsan, ahogy egy korabelitől elvárható. A fiatalabb lánynak azonban komoly gondjai voltak a feladattal, több esetben látszott, hogy szövegértési hiányosságai vannak, nem tudja értelmezni a kérdést sem. Amikor először sikerült befejeznie a feladatlapot, válaszainak fele hibás volt. Az információs totó megoldása után az internetes keresőfeladatokat már csak az idősebb lány oldotta meg, itt azonban kiütköztek az ő hiányosságai is. Az esetek többségében a teljes kérdést írta a Google-be. Amikor Tutanhamon fáraó halotti maszkjáról kellett képeket keresnie, látszott, hogy egyáltalán nem értékeli a találatait, és az Ehnaton fáraó szobráról készült képeket ugyancsak jó megoldásnak tekintette. Az összetartozó feladatokkal is komoly gondjai akadtak, mert ha meg is találta a megadott oldalt, ahol az információk találhatóak, nem tudott az oldalon belül keresni. Ezután pedig csak a lapra írt kifejezéseket használta a kereséshez; ha nem szó szerint úgy volt megfogalmazva az oldalon az információ, ahogy a kérdés is, nem találta meg a választ. A szinonimák használata eszébe sem jutott. A keresési stratégiája nem bizonyult kielégítőnek.

A munkám fő célja egy olyan program létrehozása volt, amely képes hatékonyan fejleszteni a hátrányos helyzetű gyermekek információs műveltségét. A fentebb leírt tapasztalatok alapján úgy gondolom, hogy sikerrel jártam. A gyerekek, bár több esetben voltak elutasítóak a feladatokkal szemben, a foglalkozások nagy részében látványos fejlődést mutattak. Így magát a programot sikeresnek és hatékonynak tekintem. Sok esetben láttam, hogy olyan gyermekek, akik szakadt ruhában, piszkosan és éhesen érkeznek a könyvtárbuszra, minden gond nélkül kezelik a számítógépet. A laptopok bekapcsolása, az internetes keresők használata, a játékok kezelése nem okozott nekik problémát, ám az olvasással, a feladatok értelmezésével, a megfelelő információk megtalálásával már komoly gondjaik adódtak. Úgy gondolom, a közoktatásban is az információs műveltség fejlesztését kellene a középpontba helyezni az informatikaórák során, hiszen a digitális írástudás, a számítógép-használat már szinte e nemzedék veleszületett képességének számít. A probléma ott van, hogy nem tudják hatékonyan használni ezt a tudást. Ahogy láthattuk, a könyvtárbusz mint nem formális tanulási tér tökéletesen alkalmas az információs műveltség fejlesztésére. Nem véletlen, hogy az információs műveltség fejlesztése szinte egészen a kezdetektől a magyar könyvtárosok szívügye, a témában való publikációk legnagyobb része is tőlük származik. Kutatásom bizonyította, hogy még az a könyvtár is alkalmas a fejlesztőprogramok lebonyolítására, amelynek folyamatosan változik a színhelye, illetve az olvasóközönsége, így jogos a következtetés, hogy egy állandó könyvtár, rendszeres programokkal sokkal többet tehet ebben az ügyben. Remélem, ez a kompetencia a jövőben is az egyik „forró pont” marad a kutatási témák között, és továbbra is hatékony programok születnek majd.

A kutatás az Európai Unió és Magyarország támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosítószámú, *Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program* című kiemelt projekt keretei között valósult meg.

[1] 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról. „55. §

(1) g) a könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában.” <http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700031.TV&celpara=#xcelparam> (Letöltés: 2014. 08.06.)

[2] Lásd: Varga Katalin (2008, szerk.): *A 21. század műveltsége. E-könyv az információs műveltségről*. PTE FEEK Könyvtártudományi Intézet, Pécs. <<http://old.lib.pte.hu/elektkonyvtar/ekonyvek/elibrary/21szazad/>> (Letöltés: 2014. 08.06.)

[3] (1989) *Presidential Committee on Information Literacy. Final Report*. American Library Association, Chicago; Washington D.C. <<http://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/presidential>> (Letöltés: 2014. 08.06.)

[4] 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. <http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV> (Letöltés: 2014. 08.06.)

[5] Váczy Zsuzsa: *Fejlesztési lehetőségek nem formális tanulási környezetben*. <http://olvasas.opkm.hu/Plugins/Interactive/Media/514/media/vaczyzs_fejlesztesilehetosegek.pdf> (Letöltés: 2014. 08.06.)

[6] *Nevelési Tudásdepó mintaprogramok*. <http://olvasas.opkm.hu/portal/menu/hirek/nevelési_tudasdepo_mintaprogramok> (Letöltés: 2014. 08.06.)

[7] Erről bővebben: Szabolcsiné Orosz Hajnalka (2011): Baranyai Könyvtárbusz, ami mindent visz. *Könyv és nevelés*, 13. 1. sz. <http://olvasas.opkm.hu/portal/felso_menusor/konyv_es_nevelés/baranyai_konyvtarbusz_ami_mindent_visz> (Letöltés: 2014. 08.06.)

[8] <<https://www.duolingo.com/>> (Letöltés: 2014.08.07.)